

FORMA ANONIMIZATĂ

Conform cu originalul

GREFIER

ROMÂNIA

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI

Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie

Dosar nr. 10001/2021 (10001/2021)

ÎNCHEIERE

Ședința publică din data de 18.06.2021

Curtea constituită din:

Președinte: (...)

Judecător: (...)

Judecător : (...)

Grefier : (...)

Pe rol se află soluționarea cererii de apel formulată de **apelanta - reclamantă (...)** și de **apelanta pârâtă (...)** împotriva sentinței civile nr. (...) pronunțată de Tribunalul București Secția a IV-a Civilă, în cauza având ca obiect acțiune întemeiată pe dispozițiile Legii 10/2001.

La apelul nominal făcut în ședința publică nu răspund părțile.

Procedura de citare este legal îndeplinită.

Se face referatul cauzei de către grefierul de ședință care învederează instanței faptul că părțile au solicitat judecarea cauzei în lipsă în acord cu prevederile art. 223 alin. 3 Cod procedură Civilă după care :

Curtea constată că, astfel cum rezultă din paragrafele 84 – 85 ale Deciziei Curții Constituționale a României nr. 646/2018, termenul de 45 de zile prevăzut de Constituția României în care efectele actului declarat neconstituțional sunt suspendate se calculează pe zile calendaristice.

În acest context, Curtea constată că termenul de 45 de zile prevăzut de art. 147 din Constituție s-a împlinit în data de 17.06.2021, așa încât, la data prezentei ședințe dispozițiile art. 21 alin. 6 din Legea 165/2013 astfel cum acestea au fost modificate prin Legea nr. 219/2020 și-au încetat aplicabilitatea.

De asemenea, Curtea constată că, deși potrivit comunicatului postat pe site-ul ANRP în ședința Camerei Deputaților din data de 16.06.2021, s-ar fi adoptat o lege de modificare a art. 21 alin. 6 din Legea nr. 165/2013, singura sesizare înregistrată la Camera Deputaților cu privire la Legea nr. 165/2013, respectiv singura inițiativă legislativă este cea numerotată ca fiind PLX nr 243/2021 și aceasta are în vedere dispozițiile art. 34 alin. 5 din Legea nr. 165/2013, nici expunerea de motive și nici adresa înaintată Senatului nu conține referiri la dispozițiile legale ce interesează în soluționarea prezentei cauze.

În lumina celor expuse anterior, având în vedere dispozițiile art. 520 alin. 2 c.pr.civ. instanța de față apreciază că se impune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, așa încât,

CURTEA

Asupra oportunității sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul art. 519 și urm. c.pr.civ., reține că aceasta este justificată în cauză, și privește următoarele dezlegări în drept:

1. Interpretarea efectelor deciziei Curții Constituționale a României nr. 189/18.03.2021 publicată în Monitorul Oficial Partea I nr. 466/04.05.2021, privitoare la declararea neconstituționalității art. 21 alin. 6 din Legea 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 219/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, *în sensul dacă declararea neconstituționalității acestor dispoziții legale are ca efect repunerea în vigoare a normei juridice în forma sa anterioară modificării declarate neconstituționale, adică a art. 21 alin. 6 din Legea nr. 165/2013*, astfel cum aceasta a fost modificată prin art. I pct. 2 din Legea nr. 22/2020;
2. În situația în care răspunsul la prima întrebare este negativ, în baza art. 5 alin. 2 și alin. 3 C. pr.civ., în aplicarea art. 1 alin. 2 și a art. 16 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, *determinarea valorii măsurilor compensatorii se poate realiza în conformitate cu dispozițiile legale privitoare la situații asemănătoare*, prevăzute de art. 566 C.civ. sau art. 1640 C.civ. ori în conformitate cu *principiile generale ale dreptului*, sau prin aplicarea grilelor notariale în vigoare la data soluționării definitive a cauzei.

I. Situația de fapt:

1. Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Tribunalului București – Secția a IV-a Civilă sub nr. 30792/2021 la data de 18.03.2021, reclamanta (...) a solicitat în contradictoriu cu pârâta (...) ca prin hotărârea care se va pronunța să fie soluționat pe fond dosarul administrativ, înregistrat la pârâta sub Nr. (...), în sensul validării Dispoziției nr. (...), emisă de Municipiul București prin Primarul General, prin care s-au soluționat notificarea numărul (...), pentru imobilul situat în (...), compus din teren în suprafață de (...) imposibil de restituit în natură, astfel:

1) acordarea de masuri reparatorii în condițiile legii art. 35 din Legea nr. 165/2013, respectiv, stabilirea numărului de puncte pentru imobilul care face obiectul Dispoziției nr. (...), emisă de Municipiul București prin Primarul General;

2) obligarea pârâtei să emită Decizia de compensare, în conformitate cu art. 21 din Legea 165/2013, prin acordarea numărului de puncte aferent valorii imobilului notificat;

3) obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată ocazionate de purtarea prezentului proces.

2. Pârâta (...) a înaintat prin fax întâmpinare, invocând în esență că înscrisurile aflate la dosarul de despăgubire nu permit soluționarea dosarului și evaluarea imobilului, pretențiile reclamantei de emitere a unei decizii de compensare sunt neîntemeiate, întrucât dosarul nu este complet și nu există identitate între imobilul menționat în actul de proprietate al autorilor reclamantei și imobilul preluat de stat.

II. Soluția primei instanțe și motivele căii de atac

3. Prin sentința civilă nr. (...) pronunțată de Tribunalul București – Secția a IV-a civilă a fost admisă în parte cererea formulată de reclamanta (...), în contradictoriu cu pârâta (...), pârâta a fost obligată să valideze Dispoziția nr. (...) emisă de Primarul Municipiului București pentru imobilul teren în suprafață de (...) situat în București, (...) și să emită să emită decizie de

Conform cu originalul:

GREIER

compensare prin puncte în baza art. 21 din Legea nr. 165/2013 pentru imobilul ce a făcut obiectul Dispoziția nr. (...), respingând celelalte pretenții ale reclamantei, ca neîntemeiate. De asemenea, pârâta a fost obligată la plata cheltuielilor de judecată, în cuantum de (...) lei, constând în onorariu de avocat.

4. Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut că prin Dispoziția nr. (...) emisă de Primarul Municipiului București s-a propus acordarea de măsuri reparatorii în echivalent pentru terenul în suprafață de (...) situat în (...), imposibil de restituit în natură.

5. Dispoziția prin care s-a soluționat notificarea nr. (...) deși a fost emisă în 2012, beneficiarii acesteia nici în prezent nu au primit drepturile acordate.

6. Dosarul de despăgubiri aferent dispoziției menționate a fost înregistrat la (...) în data de (...), sub nr. (...).

7. Tribunalul a verificat în cauză calitatea reclamantei de persoană îndreptățită la acordarea de măsuri compensatorii, reținând că imobilul ce face obiectul notificării a aparținut numiților (...) și (...) prin contractul de vânzare-cumpărare autentificat sub nr. (...) la Tribunalul Ilfov, Secția Notariat. A reținut că numitul (...) a decedat la data de (...), moștenitorii acestuia fiind (...), soție și (...), fiică; (...) a decedat la data de (...), unic moștenitor al acesteia fiind reclamanta (...), potrivit certificatului de moștenitor nr. (...) emis de BNP (...).

8. Reclamanta a formulat notificarea înregistrată sub nr. (...) la BEJ (...), solicitând despăgubiri pentru terenul în suprafață de (...). situat în (...).

9. Imobilul notificat a fost expropriat prin decretul nr. 19/1989, Decizia nr. (...), astfel cum rezultă din adresa nr. (...) emisă de (...), și nu se cunoaște dacă s-au achitat despăgubiri. În legătură cu acest aspect, prima instanță a avut în vedere că din declarația autentificată sub nr. (...) de BNP (...) rezultă că reclamanta nu a primit despăgubiri, nici ea, și nici antecesorii ei pentru terenul în suprafață de (...) despăgubirile fiind acordate doar pentru suprafața de (...) construcție și acestea au fost în sumă de (...) lei.

10. Drept consecință, Tribunalul a constatat că sunt neîntemeiate susținerile pârâtei din întâmpinarea formulată prin care s-a invocat faptul că nu există la dosar înscrisuri referitoare la despăgubirile plătite.

11. Referitor la situația juridică a terenului, s-a constatat în prima instanță că din adresa nr. (...) emisă de PMB, Direcția Evidență Imobiliară și Cadastrală și din nota de reconstituire, rezultă că terenul fostului imobil, ce avea o suprafață de (...) situat în (...) este în prezent afectat de elemente de sistematizare și anume construcție tip A(P+10) bloc, trotuar protecție, spațiu verde aferent blocului, carosabil, alee acces rețele edilitare subterane, trotuar pietonal.

12. S-a mai reținut că din adresa nr. (...) emisă de PMB, Serviciul Nomenclatură Urbană rezultă că artera de circulație cu denumirea (...) înființată la nivelul anului 1948 (în prezent desființată) a purtat următoarele denumiri: fundătura (...) și fundătura (...).

13. Astfel fiind, Tribunalul a concluzionat în sensul caracterului neîntemeiat al susținerii pârâtei (...) din întâmpinare prin care se invocă faptul că nu există identitate între imobilul menționat în actul de proprietate al autorilor reclamantei și imobilul preluat de stat.

14. Totodată, cu privire la preluarea abuzivă, prima instanță a reținut conținutul adresei nr. (...) emisă de Direcția de Venituri, Impozite și Taxe Locale, Primăria Sector 3 din care rezultă că din anul 1952 până în anul 1977 pe rolul fiscal au figurat impuși (...) și (...), pentru construcție și teren în suprafață de (...), imobil care a fost expropriat prin Decretul nr. 19/04.02.1977 și trecut în administrarea ICAL (...), în baza Deciziei Consiliului Popular al Municipiului București nr. 277/03.03.1977. Același mod de preluare rezultă și din Extrasul emis de Arhivele Naționale.

15. Prima instanță a reținut asadar că reclamanta a făcut dovada identității dintre imobilul ce a aparținut autorilor săi și imobilul expropriat, pentru care s-a formulat notificarea ce a stat la baza emiterii dispoziției a cărei validare se solicită prin prezenta acțiune.

16. În continuare, s-a reținut că prin Legea nr. 165/2013 este reglementată procedura pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, procedură pe care reclamanta au urmat-o.

17. Potrivit art. 34 din Legea nr. 165/2013: „ (1) Dosarele înregistrate la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor vor fi soluționate în termen de 60 de luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, cu excepția dosarelor de fond funciar, care vor fi soluționate în termen de 36 de luni. (2) Dosarele care vor fi transmise Secretariatului Comisiei Naționale ulterior datei intrării în vigoare a prezentei legi vor fi soluționate în termen de 60 de luni de la data înregistrării lor, cu excepția dosarelor de fond funciar, care vor fi soluționate în termen de 36 de luni. (4) Dosarele se soluționează în ordinea înregistrării lor la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor, respectiv Secretariatul Comisiei Naționale. (5) Prin excepție de la prevederile alin. (4), se soluționează cu prioritate: a) dosarele în care Secretariatul Comisiei Naționale a solicitat documente potrivit art. 21 alin. 5; b) dosarele în care, prin hotărâri judecătorești irevocabile/definitive, instanțele de judecată s-au pronunțat cu privire la existența și întinderea dreptului, precum și la calitatea de persoană îndreptățită.”

18. Tribunalul a constatat că deși dosarul reclamantei a fost înregistrat la (...) din data de (...), acesta nu a fost analizat nici până în prezent, deși s-a făcut dovada existenței și întinderii dreptului de proprietate asupra imobilului notificat.

19. În aceste condiții, prima instanță a obligat-o pe pârâta să soluționeze dosarul de despăgubiri nr. (...) prin validarea Dispoziției nr. (...) emisă de Primarul municipiului București pentru imobilul teren în suprafață de (...), situat în (...).

20. A mai constatat Tribunalul că potrivit art. 21 din Legea nr. 165/2013: „ (1) În vederea acordării de măsuri compensatorii pentru imobilele care nu pot fi restituite în natură, entitățile investite de lege transmit Secretariatului Comisiei Naționale deciziile care conțin propunerea de acordare de măsuri compensatorii, întreaga documentație care a stat la baza emiterii acestora și documentele care atestă situația juridică a imobilului obiect al restituirii la momentul emiterii deciziei, inclusiv orice înscrisuri cu privire la construcții demolate. (5) Secretariatul Comisiei Naționale, în baza documentelor transmise, procedează la verificarea dosarelor din punctul de vedere al existenței dreptului persoanei care se consideră îndreptățită la măsuri reparatorii. Pentru clarificarea aspectelor din dosar, Secretariatul Comisiei Naționale poate solicita documente în completare entităților investite de lege, titularilor dosarelor și oricăror altor instituții care ar putea deține documente relevante. (6) Evaluarea imobilului ce face obiectul deciziei se face prin aplicarea grilei notariale valabile la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, în considerarea caracteristicilor tehnice ale imobilului și a categoriei de folosință la data preluării acestuia, și se exprimă în puncte. Un punct are valoarea de un leu, de evaluare. (7) Numărul de puncte se stabilește după scăderea valorii actualizate a despăgubirilor încasate pentru imobilul evaluat conform alin. (6). (8) Ulterior verificării și evaluării, la propunerea Secretariatului Comisiei Naționale, Comisia Națională validează sau invalidează decizia entității investite de lege și, după caz, aprobă punctajul stabilit potrivit alin. (7). (9) În cazul validării deciziei entității investite de lege, Comisia Națională emite decizia de compensare prin puncte a imobilului preluat în mod abuziv. (10) Prin excepție de la prevederile art. 17 alin. (1) lit. a) și art. 21 alin. (5) și (8), în cazul dosarelor ce conțin decizii ale entităților investite cu soluționarea notificărilor emise în executarea unor hotărâri judecătorești prin care instanțele s-au pronunțat irevocabil/definitiv asupra calității de persoane îndreptățite la măsuri compensatorii, Comisia Națională emite, la propunerea Secretariatului Comisiei Naționale, decizia de compensare prin numărul de puncte stabilit potrivit alin. (7).”

21. Din interpretarea coroborată a dispozițiile legale menționate, prima instanță a apreciat că soluționarea dosarului de despăgubiri presupune 2 etape: prima etapă presupune verificarea

existenței și întinderii dreptului de proprietate, finalizată prin validarea sau invalidarea deciziilor emise de entitățile investite de lege care conțin propunerea de acordare de măsuri compensatorii, și dacă se validează aceste decizii, se trece la etapa a doua, de evaluare, în condițiile prevăzute de art.21 alin.6 din Legea nr.165/2013.

22.Tribunalul a reținut că evaluarea trebuie făcută cu respectarea procedurii prevăzute de art. 21 alin. 1 și 6 din lege, în sensul aprobării de către (...) a punctajului stabilit de către Secretariatul (...).

23.Potrivit art. 35 din Legea nr. 165/2013: „(2) În cazul în care entitatea investită de lege nu emite decizia în termenele prevăzute la art.33 și 34 persoana care se consideră îndreptățită se poate adresa instanței judecătorești prevăzute la alin. (1) în termen de 6 luni de la expirarea termenelor prevăzute de lege pentru soluționarea cererilor. (3) În cazurile prevăzute la alin.1 și 2, instanța judecătorească se pronunță asupra existenței și întinderii dreptului de proprietate și dispune restituirea în natură sau, după caz, acordarea de măsuri reparatorii în condițiile prezentei legi.”

24.Tribunalul a apreciat că noțiunea de „acordare de măsuri reparatorii” prevăzută de art.35 alin.3 teza finală trebuie interpretată în raport de sensul dat de întreaga lege acestei noțiuni, respectiv art.21 care reglementează întreaga procedură de acordare a măsurilor compensatorii. Cât timp legiuitorul a prevăzut expres atribuțiile instanței de judecată în cazul în care dosarul de despăgubiri nu este analizat de (...) în termenul prevăzut de lege, tribunalul a apreciat că aspectele obligatorii asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța în acest caz se referă numai la existența și întinderea dreptului de proprietate, iar asupra măsurilor reparatorii instanța dispune acordarea în condițiile prezentei legi, prin stabilirea în sarcina părâtei (...) a acestei obligații.

25.În consecință pârâta (...) va fi obligată să emită decizie de compensare prin puncte în baza art. 21 din Legea nr.165/2013 pentru imobilul ce a făcut obiectul Dispoziției nr. (...).

26.Împotriva acestei sentințe au declarat apel atât reclamanta (...), cât și pârâta (...), apelurile fiind înregistrate pe rolul Curții de Apel București – Secția a III-a civilă la data de (...) sub nr.

27.În motivarea apelului declarat de apelanta – reclamantă, aceasta a invocat că sentința civilă apelată este parțial nelegală și netemeinică din perspectiva următoarelor argumente:

28.Deși instanța de fond, a analizat cauza sub toate aspectele, efectuând controlul de legalitate asupra dispoziției, statuând asupra întinderii și existenței dreptului în cadrul căreia a constatat validitatea acesteia, prin dispozitivul sentinței apelate, a obligat și intimata (...), să valideze propunerea cuprinsă în dispoziție.

29.Exprimarea din dispozitivul sentinței apelate, tinde la schimbarea regimului juridic al acțiunii, dintr-o acțiune în realizare întemeiată pe dispozițiile art. 35 din Legea 165/2013, într-o acțiune în obligație de a face, aceasta din urmă nefăcând obiectul cererii de chemare în judecată.

30.A menționat apelanta-reclamantă că atâta vreme cât instanța de judecată a constatat ea însăși că Dispoziția Primarului General al Municipiului București îndeplinește toate condițiile de validitate, este lipsit de eficiență obligarea intimătei să efectueze aceeași operațiune de verificare în scopul validării dispoziției.

31.În aprecierea apelantei, această manieră ar conduce la al treilea control de legalitate al dispoziției, punând la îndoială controlul judecătorec care a fost efectuat în condiții de perfectă legalitate și cu respectarea tuturor drepturilor și garanțiilor prevăzute de Constituția României și de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

32.Raportat la aceste critici, a menționat că exprimarea din dispozitivul sentinței apelate, respectiv „obligă pârâta (...) să valideze Dispoziția nr. (...)” se impune a fi schimbată astfel încât să rezulte neîndoielnic că instanța a constatat în mod direct validitatea acesteia, astfel că singura obligație a părâtei este aceea de a emite decizia de compensare.

33. Cu privire la capătul de cerere privind acordarea de masuri reparatorii în condițiile art. 35 din Legea nr. 165/2013, respectiv stabilirea numărului de puncte pentru imobilul care face obiectul Dispoziției nr. (...), emisă de Municipiul București prin Primarul General, respins ca neîntemeiat prin sentința apelată, apelanta a arătat că prima instanță nu a înțeles actul dedus judecății, astfel încât întreaga motivare nu se înscrie în rațiunea respingerii lui ca neîntemeiat.

34. A precizat astfel că prin cererea de chemare în judecată a solicitat să se dispună acordarea de masuri reparatorii în condițiile legii art. 35 din Legea nr. 165/2013, respectiv, *stabilirea numărului de puncte pentru imobilul care face obiectul Dispoziției nr. (...), emisă de Municipiul București prin Primarul General* și obligarea părții să emită Decizia de compensare, în conformitate cu art. 21 din Legea nr. 165/2013, prin acordarea numărului de puncte aferent valorii imobilului notificat.

35. Temeiul de drept invocat în cererea de chemare în judecată privind acordarea de masuri reparatorii în condițiile art. 35 din Legea nr. 165/2013, vizează ipoteza prevăzută de alin 3 al textului legal.

36. Așadar, reclamanta a solicitat acordarea de masuri reparatorii constând în compensare prin puncte în aceste condiții ale alin 3 al art. 35 din legea 165/2013, al cărui quantum se stabilește prin modalitatea prevăzută de art. 21 alin (6) din Legea 165/2013, raportat la valoarea imobilului: "(6) Evaluarea imobilului ce face obiectul deciziei se face prin aplicarea grilei notariale valabile la data intrării în vigoare a prezentei legi de către Secretariatul Comisiei Naționale și se exprimă în puncte."

37. Totodată, a menționat că a înțeles să solicite obligarea intimatului la emiterea deciziei de compensare, prin raportare la dispozițiile art. 21 alin 9 din aceeași lege, potrivit cu care „În cazul validării deciziei entității investite de lege, Comisia Națională emite decizia de compensare prin puncte a imobilului preluat în mod abuziv”.

38. Atât în cererea de chemare în judecată, cât și pe parcursul soluționării dosarului, reclamanta a solicitat *administrarea probei cu expertiză de evaluare* având ca obiectiv stabilirea valorii imobilului în raport de grila notarială din anul 2013, efectuând conversia leului la data efectuării raportului de expertiză, însă prin încheierea din data de (...), instanța de fond, a respins încuviințarea acestei probe, motivat de faptul că nu ar fi utilă cauzei.

39. Încuviințarea probei cu expertiza de evaluare, a fost solicitată, pentru dovedirea cuantumului măsurilor compensatorii, în conformitate cu dispozițiile art. 35 alin 3 din Legea 165/2013 și a art. 21 din aceeași lege, prin aplicarea Ghidului privind valorile orientative ale proprietăților imobiliare pe anul 2013 în Municipiul București.

40. A arătat apelanta că instanța de fond a apreciat, în mod eronat, că din interpretarea coroborată a dispozițiilor legale prevăzute la art. 17 și 21 din Legea nr. 165/2013, rezultă că soluționarea dosarului de despăgubire presupune două etape: prima etapă presupune verificarea existenței și întinderii dreptului de proprietate, finalizată prin validarea sau invalidarea deciziilor emise de entitățile investite de lege care conțin propunerea de acordare de măsuri compensatorii, și dacă se validează aceste decizii, se trece la etapa a doua, de evaluare, în condițiile art. 21 alin. 6 din Legea nr. 165/2013.

41. De asemenea, consideră că în mod greșit instanța de fond a apreciat că evaluarea trebuie făcută cu respectarea art. 21 alin. 1 și 6 din Legea nr. 165/2013, în sensul aprobării de către (...) a punctajului stabilit de către Secretariatul (...), sens în care apelanta a făcut trimitere la conținutul art. 34 și al art. 35 din Legea nr. 165/2013.

42. În aprecierea sa, dispozițiile art. 35 alin. 3 sunt clare în sensul că instanța judecătorească se pronunță asupra existenței și întinderii dreptului de proprietate și dispune restituirea în natura sau, după caz, acordarea de masuri reparatorii în condițiile legii.

43. Apelanta a subliniat că *intenția legiuitorului a fost aceea de a lăsa în sarcina instanței de judecată să soluționeze dosarul sub toate aspectele, în conformitate cu dispozițiile legii, întrucât*

Aceasta este finalitatea sintagmei acordarea de masuri reparatorii în condițiile prezentei legi, iar nu să lase în sarcina intimatului (...) obligația de stabilire a numărului de puncte.

44.Or, unde legea nu distinge, nici interpretul nu trebuie să distingă - *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*. Acest principiu sugerează că unei formulări generale a textului legal trebuie să-i corespundă o aplicare generală a acestuia, fără a face apel la distincții pe care legea nu le prevede.

45.Apelanta a adăugat că această interpretare a primei instanțe de fond, ar duce la o încălcare gravă a drepturilor persoanelor care se consideră îndreptățite la acordarea de măsuri reparatorii, care deși au așteptat peste 18 ani soluționarea dosarului de despăgubire, și, deși, legiuitorul a prevăzut posibilitatea instanței de a soluționa pe fond dosarul de despăgubire, prin acordarea numărului de puncte, acestea să trebuiască să mai aștepte o perioadă destul de lungă, ca (...) să stabilească numărul de puncte și să emită o decizie de compensare.

46.Această posibilitate de stabilire a numărului de puncte direct de către instanța a fost acordată și pentru a reduce timpul de așteptare și pentru ca după aceasta lungă perioadă de timp scurs de la data depunerii notificării și până în prezent, cu ultime termene de grație acordate pârâtei, persoanele care se consideră îndreptățite să poată obține efectiv măsurile reparatorii.

47.În drept, cererea de apel a fost întemeiată pe dispozițiile art. 466 c.pr.civ și pe cele ale Legea nr.165/2013.

48.În motivarea apelului declarat de apelanta – pârâtă (...), aceasta a arătat că sentința civilă apelată este netemeinică și nelegală pentru următoarele considerente:

49.În aprecierea sa, prima instanță a pronunțat o hotărâre netemeinică și nelegală în ceea ce privește obligarea sa la emiterea deciziei de compensare în dosarul administrativ înregistrat sub nr. (...), în condițiile în care la nivelul Secretariatului (...) se analizează dosarele înregistrate cu nr. (...) și (...), or dosarul reclamantei a fost înregistrat cu numărul (...).

50.A precizat apelanta-pârâtă că în condițiile Legii nr.165/2013, Secretariatul (...) va proceda la analizarea la ordine a dosarului de despăgubire, așa încât apreciat că admiterea cererii de chemare în judecată ar echivala eludării procedurii administrative prevăzute de Legea nr. 165/2013 instituindu-se un mecanism de despăgubire pe cale jurisprudențială, în alte condiții și în altă procedură decât cea instituită de legea specială.

51.Totodată, apelanta-pârâtă a arătat că a fost obligată netemeinic la plata cheltuielilor de judecată în quantum acestea fiind pe de o parte nedatorate în raport cu art. 453 c.pr.civ, iar pe de altă parte disproportionale, față de criteriile prevăzute de art. 451 alin. 2 c.pr.civ.

52.În drept, cererea de apel a fost întemeiată pe dispozițiile Legii nr.10/2001, ale Legii nr.165/2013, art. 466 c.pr.civ.

III. Dispozițiile de drept intern care fac obiectul sesizării

53.Art. 21 alin. 6 din Legea nr. 165/2013, în forma sa modificată prin art. I pct. 2 din Legea nr. 22/2020 are următorul conținut: „Evaluarea imobilului care face obiectul deciziei se face prin utilizarea grilei notariale *valabile la data emiterii deciziei de către Comisia Națională* și se exprimă în puncte. Un punct are valoarea de un leu.”

54.Art. 1 din OUG nr. 72/2020, intrat în vigoare la 19.05.2020, prevede că: „Aplicarea prevederilor art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 278 din 17 mai 2013, cu modificările și completările ulterioare, *se suspendă de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență până la data de 1 martie 2021*”.

55.Prin Decizia Curții Constituționale a României nr. 725/07.10.2020, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 959 din 19 octombrie 2020, a fost admisă sesizarea de

neconstituționalitate formulată de Guvernul României și s-a constatat că Legea privind adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 72/2020 pentru suspendarea aplicării prevederilor art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România și instituirea unor măsuri tranzitorii *este neconstituțională* în ansamblul său.

56.Art. 21 alin. 6 din Legea nr. 165/2013, în forma sa modificată prin art. I pct. 1 din Legea nr. 219/2020 are următorul conținut: „Evaluarea imobilului ce face obiectul deciziei se face prin aplicarea grilei notariale valabile la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, în considerarea caracteristicilor tehnice ale imobilului și a categoriei de folosință la data preluării acestuia. Prin excepție, în dosarele în care se acordă măsuri compensatorii titularului dreptului de proprietate, fost proprietar sau moștenitorilor legali ori testamentari ai acestuia, iar dreptul de proprietate nu a fost tranzacționat după preluarea abuzivă de stat a imobilului, evaluarea imobilului ce face obiectul deciziei se face *prin utilizarea grilei notariale valabile pentru anul precedent emiterii deciziei de către Comisia Națională*”.

57.Art. II din Legea nr. 219/2020 prevede că „La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă art. 1 și 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 72/2020 pentru suspendarea aplicării prevederilor art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România și instituirea unor măsuri tranzitorii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 412 din 19 mai 2020”.

58.Prin Decizia Curții Constituționale a României nr. 189/18.03.2021 publicată în Monitorul Oficial Partea I nr. 466/04.05.2021, a fost admisă excepția de neconstituționalitate și s-a constatat că prevederile art. 21 alin. (6) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 219/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România *sunt neconstituționale*.

59.Art. 1 alin. 2 din Legea nr. 165/2013 are următorul conținut: „În situația în care restituirea în natură a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist nu mai este posibilă, măsurile reparatorii în echivalent care se pot acorda sunt compensarea cu bunuri oferite în echivalent de entitatea investită cu soluționarea cererii formulate în baza Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, măsurile prevăzute de Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare, *precum și măsura compensării prin puncte, prevăzută în cap. III*”.

60.Art. 16 din Legea nr. 165/2013 prevede că: „Cererile de restituire care nu pot fi soluționate prin restituire în natură la nivelul entităților investite de lege se soluționează prin acordarea de măsuri compensatorii sub formă de puncte, care se determină potrivit art. 21 alin. (6) și (7)”.

61.Art. 5 alin. 2 și alin. 3 c.pr.civ au următorul conținut: „(2) Niciun judecător nu poate refuza să judece pe motiv că legea nu prevede, este neclară sau incompletă. (3) În cazul în care o pricină nu poate fi soluționată nici în baza legii, nici a uzanțelor, iar în lipsa acestora din urmă, nici în baza dispozițiilor legale privitoare la situații asemănătoare, ea va trebui judecată în baza

Conform cu originalul
GREIER

principiilor generale ale dreptului, având în vedere toate circumstanțele acesteia și ținând seama de cerințele echității”.

62.Art. 566 c.civ. are următorul conținut: „(1) Pârâtul va fi obligat la restituirea bunului sau la despăgubiri dacă bunul a pierit din culpa sa ori a fost înstrăinat. În aceleași condiții, pârâtul va fi obligat la restituirea produselor sau a contravalorii acestora. În toate cazurile, despăgubirile vor fi evaluate în raport cu momentul restituirii. (2) Posesorul de rea-credință sau detentorul precar va fi obligat, la cerere, și la restituirea fructelor produse de bun până la înapoierea acestuia către proprietar. (3) Proprietarul poate fi obligat, la cerere, să restituie posesorului cheltuielile necesare pe care acesta le-a făcut. (4) Cheltuielile utile se restituie, la cerere, în limita sporului de valoare, dacă prin lege nu se prevede altfel. (5) De asemenea, proprietarul va putea fi obligat, la cerere, la restituirea cheltuielilor necesare pentru producerea și culegerea fructelor sau a produselor”.

63.Art. 1640 c.civ. are următorul conținut: „(1) Dacă restituirea nu poate avea loc în natură din cauza imposibilității sau a unui impediment serios ori dacă restituirea privește prestarea unor servicii deja efectuate, restituirea se face prin echivalent. (2) În cazurile prevăzute la alin. (1), valoarea prestațiilor se apreciază la momentul în care debitorul a primit ceea ce trebuie să restituie”.

IV. Opinia părților cu privire la necesitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție

64.Întrucât părțile nu au fost prezente la termenul de astăzi, acestea nu au exprimat un punct de vedere cu privire la oportunitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție.

V. Analiza condițiilor de admisibilitate privind sesizarea și opinia instanței

65.Prevederile art. 519 C.proc.civ., instituie o serie de condiții de admisibilitate pentru declanșarea acestei proceduri, care se impun a fi întrunite în mod cumulativ, respectiv:

- existența unei cauze aflate în curs de judecată, în ultimă instanță;
- cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;
- ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată;
- chestiunea de drept identificată să prezinte caracter de noutate și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat și nici să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

66.Primele două condiții de admisibilitate sunt îndeplinite, întrucât Curtea de Apel este legal investită cu soluționarea a două apeluri, cauza fiind în curs de judecată, urmând a fi pronunțată o hotărâre judecătorească definitivă, potrivit art. 35 alin. 4 din Legea nr. 165/2013.

67.Răspunsul la solicitarea instanței este necesar în vederea soluționării pe fond a apelului declarat de apelanta-reclamantă întrucât interpretarea efectelor deciziei Curții Constituționale nr. 189/18.03.2021 publicată în Monitorul Oficial Partea I nr. 466/04.05.2021, constituie premisa problemei de drept pusă în discuția instanței de apel, anume stabilirea pe cale judecătorească a întinderii măsurilor reparatorii în echivalent în procedura restituirii imobilelor preluate abuziv de statul român în perioada 06.03.1945 – 22.12.1989.

68.Chestiunea în cauză are caracter de noutate, întrucât termenul de 45 de zile prevăzut de art. 147 din Constituția României s-a împlinit în 17.06.2021, așa încât până la data prezentei ședințe (18.06.2021), chestiunea pusă în discuție nu a primit o rezolvare nici pe cale jurisprudențială (prin intermediul unei decizii a Înaltei Curți de Casație și Justiție în aplicarea art. 517 sau art. 521 c.pr.civ) și nici prin intervenția legiuitorului român.

69.În ceea ce privește opinia Curții, se apreciază că *declararea neconstituțională a dispozițiilor art. 21 alin. 6, astfel cum acestea au fost modificate prin art. 1 pct. 1 din Legea nr.*

219/2020, nu readuce în dreptul pozitiv forma legii anterioară declarării neconstituționalității – anume art. 21 alin. 6 în forma sa modificată prin Legea nr. 22/2020.

70. Pentru a conchide astfel, Curtea reține că potrivit art. 147 alin. 1 din Constituția României, „dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției”. În aprecierea instanței de față, încetarea efectelor juridice ale normei declarate neconstituționale se impune a fi interpretate pentru identitate de rațiune în nota prevederilor art. 64 alin. 3 din Legea nr. 24/2000, care prevăd că „abrogarea unei dispoziții sau a unui act normativ are caracter definitiv. Nu este admis ca prin abrogarea unui act de abrogare anterior să se repună în vigoare actul normativ inițial”.

71. În atare situație, la data prezentei sesizări, Curtea apreciază că prin declararea neconstituționalității art. 21 alin. 6, Legea nr. 165/2013 nu prevede expres o modalitate în care se pot cuantifica măsurile reparatorii în echivalent convenite persoanelor îndreptățite, sens în care devin incidente, în aplicarea art. 5 alin. 2 și alin. 3 c.pr.civ. dispozițiile dreptului comun privitoare la modalitățile de restituire prin echivalent a bunurilor primite fără drept – în cazul de față apropiate fără drept de statul român – prevăzute de codul civil.

72. În considerarea argumentelor ce preced, constatând întrunite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 C.pr.civ., Curtea apreciază necesară sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile în sensul menționat supra.

DISPUNE

În temeiul art. 520 alin. 1 Cod procedură civilă sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor probleme de drept:

1. Interpretarea efectelor deciziei Curții Constituționale a României nr.189/18.03.2021 publicată în Monitorul Oficial Partea I nr.466/04.05.2021, privitoare la declararea neconstituționalității art.21 alin.6 din Legea nr.165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, astfel cum au fost modificate prin Legea nr.219/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr.165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, în sensul dacă declararea neconstituționalității acestor dispoziții legale are ca efect repunerea în vigoare a normei juridice în forma sa anterioară modificării declarate neconstituționale, adică a art.21 alin.6 din Legea nr.165/2013, astfel cum aceasta a fost modificată prin art.1 pct.2 din Legea nr.22/2020;

2. În situația în care răspunsul la prima întrebare este negativ, în baza art.5 alin.2 și alin.3 Cod procedură civilă, în aplicarea art.1 alin. 2 și a art.16 din Legea nr.165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, determinarea valorii măsurilor compensatorii se poate realiza în conformitate cu dispozițiile legale privitoare la situații asemănătoare, prevăzute de art. 566 Cod civil sau art.1640 Cod civil ori în conformitate cu principiile generale ale dreptului, sau prin aplicarea grilelor notariale în vigoare la data soluționării definitive a cauzei.

În temeiul art.520 alin.2 Cod procedură civilă suspendă judecarea apelurilor formulate de apelanta – reclamantă (...) cu domiciliul ales la (...) și de apelanta – pârâtă (...) cu sediul în (...) împotriva sentinței civile nr. (...) pronunțată de Tribunalul București - Secția a IV-a Civilă în dosarul nr. (...) până la dezlegarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a problemei de drept.

Cu drept de recurs pe toată durata suspendării.

Pronunțată în ședință publică, azi, 18.06.2021.

Conform cu originalul

GREFIER

PREȘEDINTE

(...)

JUDECĂTOR

(...)

JUDECĂTOR

(...)

GREFIER

(...)

Părți:

Apelanta-reclamantă (...), cu domiciliul în (...) și cu domiciliul ales la (...)

Apelanta – pârâtă (...) cu sediul în (...).

